Waarom de Almere Partij tegen de motie ‘Geen voorrang statushouders sociale huur’ heeft gestemd

Wij begrijpen de frustratie van inwoners die al jarenlang op een betaalbare woning wachten en ondertussen zien dat anderen voorrang krijgen. Ook wij vinden dat moeilijk uit te leggen.
Waarom hebben wij dan toch tegen de motie van de PVV en JA21 gestemd?
De motie vraagt het college om de voorrangspositie van statushouders te beëindigen en alternatieven uit te werken waarmee Almere alsnog aan de wettelijke huisvestingstaakstelling kan voldoen. Maar juist de praktische en financiële gevolgen van die alternatieven baren ons zorgen.
Laat vooropstaan dat wij enorm hebben getwijfeld. Aanvankelijk besloten wij tegen te stemmen, lieten ons vanuit ons rechtvaardigheidsgevoel door de PVV overhalen om die mening te veranderen, maar werden op het laatste moment nogmaals gewezen op de mogelijke praktische, financiële en bestuurlijke gevolgen.
Wat geeft dan de doorslag? Het gevoel of het verstand?

Even een rekensom

Niet Almere, maar het Rijk bepaalt hoeveel statushouders onze stad moet huisvesten. Wij zijn wettelijk verplicht daaraan te voldoen, of we nou voldoende woningen hebben of niet.
Om aan die wettelijke verplichting te kunnen voldoen, heeft Almere statushouders in haar huisvestingsverordening opgenomen als urgentiecategorie.

Stel dat er 100 sociale huurwoningen vrijkomen. Op basis van de huidige streefverdeling en de bij ons bekende percentages ziet de verdeling er ongeveer als volgt uit:

- 70 woningen voor reguliere woningzoekenden.
- 21 woningen voor andere urgenten.
- 9 woningen voor statushouders.

Schrappen we de urgentiepositie van statushouders, maar handhaven we de streefverdeling van 70/30, dan kan de volgende situatie ontstaan:

- 70 woningen voor reguliere woningzoekenden.
- 30 woningen voor andere urgenten.
- 0 woningen voor statushouders op grond van hun urgentiepositie.

De reguliere woningzoekende krijgt er in dat scenario dus geen enkele woning bij.
Zijn er dan zoveel andere urgenten in Almere? Jazeker. Alleen al in de eerste helft van 2025 waren er voor twee categorieën urgenten 156 woningen nodig. Er waren er slechts 104 beschikbaar. Een tekort van 52 woningen, statushouders niet eens meegerekend.
Maar denk daarnaast ook aan slachtoffers van huiselijk geweld, mensen met ernstige medische problemen, ouders die na een scheiding met hun kinderen dakloos dreigen te worden, dakloze jongeren en mensen die uit zorginstellingen komen.
De voorrangspositie van andere urgenten blijft bestaan. Reguliere woningzoekenden krijgen door de motie dus mogelijk niet of nauwelijks een woning extra.

Maar nu komt het…

Het Rijk blijft ondertussen wel eisen dat Almere hetzelfde aantal statushouders huisvest. Die wettelijke verplichting verandert door deze motie geen millimeter.
De gemeente zal dus mogelijk andere woonvoorzieningen moeten realiseren om alsnog aan die verplichting te voldoen.
Dat kan tot de merkwaardige situatie leiden dat er speciaal voor statushouders containerwoningen of andere woonvoorzieningen in de stad verrijzen, terwijl reguliere woningzoekenden nog steeds op de wachtlijst staan.

En wie betaalt dat?

Voor de huisvesting van alle urgenten, inclusief statushouders, is in de gemeentebegroting voor 2026 en 2027 al € 11,5 miljoen beschikbaar. Daarvan komt € 4,8 miljoen van het Rijk en maar liefst € 6,7 miljoen uit de algemene middelen van Almere.
Eventuele extra kosten om toch die wettelijke verplichting rond statushouders na te leven, moeten worden gedekt. Ook daarvoor dragen wij als gemeenteraad verantwoordelijkheid.

En Almere staat inmiddels al onder verscherpt toezicht van de provincie Flevoland.

Per 1 oktober 2026 moest Almere nog 289 statushouders huisvesten om aan de wettelijke taakstelling voor dit jaar te voldoen.
Dat betekent nadrukkelijk niet dat Almere nu ineens 289 sociale huurwoningen aan statushouders gaat toewijzen. Het gaat om personen, niet om woningen. Bovendien houdt Almere vooralsnog vast aan de afgesproken verdeling en wil de gemeente statushouders niet nóg meer voorrang geven.

Maar de provincie kan uiteindelijk wel degelijk ingrijpen.
Dat heet in bestuurlijke termen 'indeplaatsstelling'. De provincie kan de uitvoering van de wettelijke taak van Almere overnemen, zelf maatregelen treffen om statushouders te huisvesten en de kosten daarvan bij Almere neerleggen.
En dat gaat verder dan alleen het wegwerken van de bestaande achterstand.

In de provinciale beleidsregel staat bij trede 6 van de bestuurlijke interventieladder expliciet dat de provincie bij indeplaatsstelling kan ingrijpen ten aanzien van de totale huisvestingsopgave, inclusief lopende en toekomstige taakstellingen. De kosten van die maatregelen komen voor rekening van de gemeente.
De gevolgen van provinciaal ingrijpen kunnen zich dus ook uitstrekken tot de huisvesting van statushouders in de komende jaren.

Indeplaatsstelling is een uiterste maatregel, maar het verscherpte toezicht is inmiddels geen theoretische mogelijkheid meer. Daar hebben we nu al mee te maken.
Minder zeggenschap, mogelijk meer kosten. Op rekening van de Almeerse gemeenschap dus.

Wat bereiken we dan eigenlijk?

Met het aannemen van deze motie zouden we een situatie kunnen creëren waarin:

- Reguliere woningzoekenden er niet of nauwelijks een woning bij krijgen.
- Er speciaal voor statushouders woonvoorzieningen worden gerealiseerd.
- De Almeerse gemeenschap daarvoor mogelijk aanzienlijke extra kosten moet dragen.
- Almere een deel van haar zeggenschap aan de provincie verliest.

En er hoeft ondertussen geen enkele statushouder minder in Almere te worden gehuisvest.
Zou dat werkelijk zijn wat de voorstanders van deze motie willen bereiken?

Een motie aannemen is iets anders dan een probleem oplossen.

Het onderliggende probleem is dat de woningbouw in Almere al jarenlang onvoldoende gelijke tred houdt met de woningbehoefte. Daardoor komen steeds meer groepen woningzoekenden tegenover elkaar te staan.
Wie de wettelijke verplichting tot het huisvesten van statushouders wil veranderen, zal dat in Den Haag moeten bewerkstelligen. De Almeerse gemeenteraad kan die verplichting niet met een motie ongedaan maken.
Een krachtige uitspraak doen is één ding. Een uitvoerbare oplossing bieden is iets heel anders. En hoe hard je ook roept, de wettelijke verplichtingen, de financiële gevolgen en het woningtekort verdwijnen er niet door.

Waarom wij tegen hebben gestemd.

Het gevoel zei ‘voor’, maar de uitvoerbaarheid, de kosten en vooral de vraag wat de reguliere woningzoekende er uiteindelijk mee opschiet, hebben voor ons de doorslag gegeven.
Dat doet niets af aan het rechtvaardigheidsgevoel van veel inwoners, dat ook bij ons zwaar weegt. Maar wij zijn als raadsleden niet alleen verantwoordelijk voor de stem die we uitbrengen, maar ook voor de gevolgen daarvan.
Een proteststem is snel uitgebracht. Maar daarmee is nog geen woning gebouwd, geen wachtlijst verkort en geen wettelijke taakstelling verdwenen.
Dat is de reden waarom de Almere Partij uiteindelijk toch tegen deze motie heeft gestemd.

Bronnen en verantwoording

- Huisvestingswet 2014, artikel 28.
- Gemeentewet, artikel 124.
- Beleidsregel interbestuurlijk toezicht huisvesting vergunninghouders provincie Flevoland, in het bijzonder trede 6 van de interventieladder.
- Huisvestingsverordening Almere 2024, toelichting op artikel 11.
- Programmabegroting Almere 2027, onderdeel huisvesting urgenten.
- Gemeentelijke cijfers huisvesting urgenten, eerste helft 2025.
- Landelijke realisatiecijfers huisvesting vergunninghouders, peildatum 1 oktober 2026.
- Gewijzigde motie PVV en JA21 ‘Geen voorrang statushouders sociale huur’ (26169.058).

De verdeling van 70, 21 en 9 woningen is een indicatief rekenvoorbeeld. De beschreven financiële en bestuurlijke gevolgen zijn mogelijke gevolgen van het aannemen van de motie. De precieze eventuele meerkosten zijn niet bekend.